

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2006 M. LAPKRIČIO 24 D. NUTARIMO NR.
1168 „DĖL APMOKESTINAMŲJŲ GAMINIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR (AR)
PERDIRBIMO UŽDUOČIŲ PATVIRTINIMO“ PAKAITIMO**

(TOLIAU – PROJEKTAS)

(TAP NR. 21-672); TAIS NR. 21-22325(2)

2021-06-16 Nr. NV-1420

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – nustatyti gaminių, apmokestinamų pagal Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą, ir pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo 2021–2030 m. užduotis, atsižvelgiant į per ataskaitinį laikotarpį patiektą vidaus rinkai atitinkamų gaminių ir pakuočių kiekį ir siekiant, kad kuo mažiau atliekų būtų šalinama sąvartyne, skatinti pakartotinį naudojimą ir perdirbimą.

Pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotys nustatomos įgyvendinant 2018 m. gegužės 30 d. direktyvos (ES) 2018/852 (toliau – Direktyva) 1 straipsnio 5 dalies a punkte nustatytus pakuočių atliekų perdirbimo tikslus, kurie *į Lietuvos Respublikos teisės aktus turėjo būti perkelti iki 2020 m. liepos 5 d.*

3. Dabartinė situacija:

- Įgyvendinant 1994 m. gruodžio 20 d. direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų nuostatas, pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotys iki 2020 metų nustatytos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. 1168 (toliau – nutarimas). Siekiant įgyvendinti 2018 m. priimtos Direktyvos nuostatas bei į nacionalinę teisę perkelti pakuočių atliekų perdirbimo užduotis, turi būti atnaujintas nutarimas;
- Žemiau lentelėje pateikiama Aplinkos apsaugos agentūros (AAA) informacija apie 2019 m. pakuočių atliekų perdirbimą ir panaudojimą pagal pakuočių medžiagas:

<i>Pakuotės medžiaga</i>	<i>Perdirbta, proc. (2019 m.)</i>	<i>Naudota, proc. (2019 m.)</i>	<i>Nustatytas tikslas</i>
Stiklinė	57,4	57,4	nuo 2020 m. 70 proc. perdirbimas
Plastikinė ir PET	73,8	82	nuo 2017 m. 50 proc. naudojimas, iš jo 37 proc. perdirbimas
Popierinė/kartoninė	82,2	82,2	nuo 2016 m. 80 naudojimas, iš jo 76 proc. perdirbimas
Metalinė	84,4	82,6	nuo 2016 m. 54 proc. perdirbimas
Medinė	28,8	59,7	nuo 2016 m. 45 naudojimas, iš jo 35 proc. perdirbimas
Kombinuota (įskaitant kombinuotąsias pakuotes, kurių vyraujanti medžiaga – popierius ir kartonas)	29,4	34,9	nuo 2016 m. 25 naudojimas, iš jo 20 proc. perdirbimas

- Pakuotėms, kurioms taikoma užstato už vienkartinės pakuotes sistema, atliekų surinkimo ir perdirbimo užduotis nuo 2020 m. 90 proc. surinkimas ir perdirbimas. Pastaraisiais metais užstato sistemoje surenkama ir perdirbama apie 92 proc. pakuočių, kurioms taikoma užstato sistema, atliekų;
- Nutarime nustatyta padangų perdirbimo ar naudojimo nuo 2016 m. užduotis – 80 proc. atsižvelgiant į tiekį Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių kiekį. AAA duomenimis, 2019 m. apdorota, perdirbta, panaudota ar eksportuota 89 proc. naudoti nebetinkamų padangų.

4. Projekto esmė:

Atsižvelgiant į naujus žiedinės ekonomikos pakuočių atliekų tvarkymo tikslus, nustatytus direktyvoje (ES) 2018/852 dėl pakuočių ir pakuočių atliekų ir siekiant, kad kuo mažiau atliekų būtų šalinama sąvartyne ir skatinant pakartotinį naudojimą, perdirbimą ar kitą atliekų panaudojimo formą, Nutarimo projekte siūloma:

- Nuo 2021 m. keisti stiklinių pakuočių perdirbimo užduotis, kitų vienkartinį pakuočių (kurioms netaikoma užstato sistema) atliekų perdirbimo užduotis keisti nuo 2022 m., nuosekliai didinant iki Direktyvoje įtvirtintų 2025 m. ir 2030 m. perdirbimo tikslų:
 - **stiklinėms pakuotėms** (kurioms netaikoma užstato sistema) nuo 2020 m. nustatyta 70 proc. perdirbimo užduotis. Įvertinus stiklinių pakuočių atliekų surinkimo problematiką ir šių atliekų pastarųjų metų surinkimo ir perdirbimo duomenis (2019 m. 57,4 proc., AAA), siūloma sumažinti stiklinių pakuočių atliekų perdirbimo užduotį – 2021 m. nustatant 65 proc., 2022 m. – 67 proc., 2023 m. – 70 proc., 2024 m. – 70 proc. perdirbimo užduotį. **Siūlomos užduotys nuosekliai didinamos iki minimalių Direktyvoje nustatytų perdirbimo užduočių: nuo 2025 m. – 70 proc., nuo 2030 m. – 75 proc.;**
 - **plastikinėms ir PET pakuotėms** nuo 2017 m. nustatyta 50 proc. naudojimo, iš jo – 37 proc. perdirbimo užduotis. Įvertinus pastarųjų metų plastikinių pakuočių surinkimo ir perdirbimo duomenis (2019 m. perdirbta – 73,8 proc., panaudota – 82 proc., AAA), siūloma **didinti** plastikinių pakuočių atliekų tvarkymo užduotį 2022 m. nustatant 65 proc. naudojimo, iš jo – 55 proc. perdirbimo; 2023 m. – 70 proc. naudojimo, iš jo – 60 proc. perdirbimo; 2024 m. – 73 proc. naudojimo, iš jo – 63 proc. perdirbimo užduotį. Įvertinus plastikinių pakuočių tiekimo vidaus rinkai ir atliekų tvarkymo duomenis, kad plastikinių pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra ir perdirbimas pakankamai gerai išvystyti, siūloma nuo 2025 m. nustatyti **didesnes už Direktyvoje nurodytas minimalias** plastikinių pakuočių atliekų perdirbimo užduotis: nuo 2025 m. – 65 proc., nuo 2030 m. – 70 proc. Atitinkamai PET pakuotėms, įvertinus pastarųjų metų plastikinių pakuočių atliekų surinkimo ir perdirbimo duomenis, kad PET pakuočių atliekų surinkimo ir infrastruktūra ir perdirbimas pakankamai gerai išvystyti, siūloma **didinti** šių pakuočių atliekų tvarkymo užduotį 2022 m. nustatant 65 proc. naudojimo, iš jo – 55 proc. perdirbimo; 2023 m. – 70 proc. naudojimo, iš jo 60 proc. perdirbimo; 2024 m. – 73 proc. naudojimo, iš jo – 63 proc. perdirbimo užduotį, nuo 2025 m. – 65 proc. perdirbimo, nuo 2030 m. – 70 proc. perdirbimo užduotį. Nutarimo projekte plastikinėms ir PET pakuotėms išskiriamos atskiros užduotys;
 - **įvertinus pastarųjų metų kombinuotųjų pakuočių** (įskaitant kombinuotąsias pakuotes, kurių vyraujanti medžiaga – popierius ir kartonas) surinkimo ir perdirbimo duomenis (2019 m. perdirbta 29,4 proc., panaudota 34,9 proc., AAA), siūloma kombinuotoms pakuotėms nuo 2022 m. nustatyti 30 proc. naudojimo, iš jo – 25 proc. perdirbimo užduotį, proporcingai **didinant** perdirbimo užduotį: nuo 2025 m. – 30 proc., nuo 2030 m. – 35 proc.;
 - **įvertinus Direktyvoje įtvirtintus perdirbimo tikslus juodųjų metalų ir aliuminio pakuotėms**, nuo 2021 m. metalinų pakuočių užduotis **išskiriama į užduotis** metalinėms (juodųjų metalų) pakuotėms ir metalinėms (aliuminio) pakuotėms. Įvertinus metalinių pakuočių tiekimo vidaus rinkai ir atliekų tvarkymo duomenis (2019 m. perdirbta 84,4 proc., panaudota 82,6 proc., AAA), siūloma nuo 2025 m. nustatyti **didesnes** už Direktyvoje nurodytas minimalias metalinių (juodųjų metalų) pakuočių ir metalinių (aliuminio) pakuočių perdirbimo užduotis: metalinėms (juodųjų metalų) pakuotėms nuo 2025 m. – 75 proc., nuo 2030 m. – 85 proc., metalinės (aliuminio) pakuotėms nuo 2025 m. – 55 proc., nuo 2030 m. – 65 proc.;
 - **popierinėms ir kartoninėms pakuotėms** nuo 2016 m. nustatyta 80 proc. naudojimo, iš jo – 76 proc. perdirbimo užduotis. Įvertinus popierinių ir kartoninių pakuočių atliekų pastarųjų metų surinkimo ir perdirbimo duomenis (2019 m. perdirbta 82,2 proc., panaudota 82,2 proc., AAA), norint 2030 m. pasiekti minimalų popierinėms ir kartoninėms pakuotėms Direktyvoje nustatytą perdirbimo tikslą, siūloma **didinti** popierinių ir kartoninių pakuočių tvarkymo užduotį 2022 m. nustatant 85 proc. naudojimo, iš jo – 80 proc. perdirbimo; 2023 m. – 85 proc. naudojimo, iš jo – 81 proc. perdirbimo; 2024 m. – 85 proc. naudojimo, iš jo – 82 proc. perdirbimo užduotį; nuo 2025 m. – 83 proc., 2030 m. – 85 proc. perdirbimo užduotį;
 - **medinėms pakuotėms** nuo 2016 m. nustatyta 45 proc. naudojimo, iš jo – 35 proc. perdirbimo užduotis. Įvertinus medinių pakuočių atliekų pastarųjų metų surinkimo ir perdirbimo duomenis (2019 m. perdirbta 28,8 proc., panaudota 59,7 proc.), norint 2030 m. pasiekti minimalų Direktyvoje

nustatytą pakuočių atliekų perdirbimo tikslą, siūloma nuo 2030 m. padidinti medinių pakuočių atliekų perdirbimo užduotį iki 37 proc.;

- **kitoms pakuotėms** nuo 2016 m. nustatyta 45 proc. naudojimo, iš jo – 22 proc. perdirbimo užduotis. Nutarimo projektu siūloma proporcingai didinti kitų pakuočių perdirbimo užduotį, nuo 2025 m. – 25 proc., nuo 2030 m. – 27 proc.;
- **nuo 2020 m., pakuotėms, kurioms taikoma užstato už vienkartinės pakuotės sistema**, nustatyta 90 proc. surinkimo ir perdirbimo užduotis. Įvertinus stiklinių pakuočių, kurioms taikoma užstato už vienkartinės pakuotės sistema, atliekų surinkimo problematiką ir šių pakuočių atliekų pastarųjų metų surinkimo ir perdirbimo duomenis (2019 m. perdirbta 85,7 proc. stiklinių pakuočių, kurioms taikoma užstato už vienkartinės pakuotės sistema, atliekų), siūloma sumažinti stiklinių pakuočių, kurioms taikoma užstato už vienkartinės pakuotės sistema, atliekų tvarkymo užduotį nuo 2021 m. nustatant 88 proc. surinkimo ir perdirbimo užduotį.
- Pagal Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 4 priedo nuostatas nustatoma viena užduotis visų rūšių kombinuotosioms pakuotėms;
- Atliekami kiti techninio pobūdžio pakeitimai (patikslinami gaminių pavadinimai pagal Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nuostatas);
- Įvertinus studijos „Padangų atliekų panaudojimo statybos ir kitų produktų gamyboje, statyboje ar kitose veiklose“ rezultatus, nuo 2025 m. nuosekliai didinti padangų atliekų tvarkymo užduotis.

5. Derinimas:

- Pastabas ir pasiūlymus pateikė Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Energetikos skyrius, UAB „VAATC“, UAB „Kauno švara“, Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacija, VŠĮ „Užstato sistemos administratorius“;
- Pastabų ir pasiūlymų neturėjo Lietuvos standartizacijos departamentas, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinė mokesčių inspekcija, asociacija „Lietuvos maisto pramonė“;
- 2021 m. balandžio 22 d. Aplinkos ministerija su suinteresuotų institucijų atstovais aptarė institucijų pateiktas pastabas Projektui ir nurodė argumentus, kodėl atsižvelgta tik į dalį pastabų ir pasiūlymų (susitikimo protokolas pridedamas);
- Nesuderintos pastabos su UAB „VAATC“ dėl pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduočių nustatymo tvarkos, UAB „Kauno švara“ dėl poreikio gamintojams ir importuotojams suteikti galimybę tam tikrą pakuočių atliekų dalį sutvarkyti ne tik perdirbant, bet ir kitaip naudojant, ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija dėl Nutarimo projekto notifikavimo. UAB „VAATC“, UAB „Kauno švara“, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabos ir Aplinkos ministerijos pagrindimas pateiktas derinimo pažymoje;
- 2021 m. gegužės 14 d. organizuotas pasitarimas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija pateiktai pastabai dėl didesnių nei Direktyvoje nustatytų kai kurių užduočių notifikavimo Europos Komisijai aptarti, tačiau Ekonomikos ir inovacijų ministerija liko prie savo pozicijos (pasitarimo protokolas pridedamas);
- Projektui Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2021 m. birželio 15 d. pateikė išvadą Nr. NV-1385 su siūlymu įvertinti ar Projekto 2.1 papunktyje formuluojamas gamintojams ir importuotojams neturėtų būti įtvirtintas įstatyme (o ne Vyriausybės nutarime).

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas prisideda prie Vyriausybės programos nuostatų, susijusių su Lietuvos perėjimu prie žiedinės ekonomikos (155.2 p.) įgyvendinimu (atliekų perdirbimo ir antrinių žaliavų panaudojimo skatinimu).

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt

